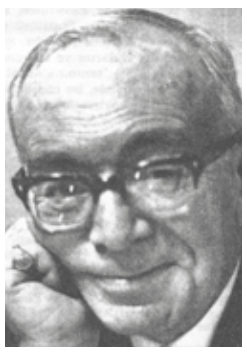
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Sınıf-11

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK TİYATROSU (1950-1980)

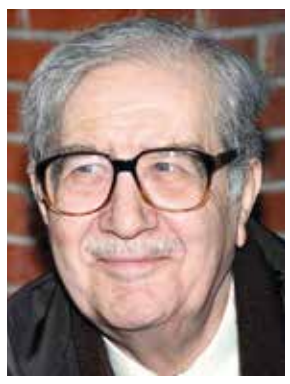
➢ 1950 sonrası yaşanan siyasi ve sosyal gelişmelerin etkisiyle gelişmiştir.
➢ Çoğulculuk, çeşitlilik, bireysellik etrafında şekillenmiştir.
➢ Farklı tür ve konularda eserler yazılmıştır.
➢ Özgün kimliğini kazanmıştır.
➢ Sadece tiyatro ile ya da tiyatronun bir türüyle ilgilenen; evrensel tiyatroyu takip eden yazarlar yetişmiştir.
➢ Eleştirel üslup bu dönemde de ön plandadır.
➢ Yazar, ele aldığı konuyu her yönüyle ortaya koymuştur.
➢ Hayatın gülünç ve acıklı yanlarının iç içe işlendiği eserler yazılmıştır.
➢ Dram, entrika komedisi, santimantal komedi türünde eserler verilmiştir.
➢ Geleneksel ve evrensel tiyatronun özellikleriyle klasik tiyatro teknikleri kullanılarak biçimsel anlamda yeni eserler yazılmıştır.
➢ Eserler iyi-kötü çatışması, güç savaşı (özellikle tarihî konuların işlendiği eserlerde) çerçevesinde kurgulanmıştır.
➢ Yazarlar eserlerini oluştururken masal, efsane ve mitolojiden yararlanmıştır.
➢ Epik ve absürt tiyatronun ilk örnekleri bu dönemde verilmiştir.
➢ Eserlerde işlenilen başlıca konular: Toplumsal eşitsizlik, bilinçsizlik, köyden kente göçün meydana getirdiği sorunlar, gecekondu çevresinde şekillenen hayat, ağır hayat koşulları, haksızlık, kadınların toplumsal hayattaki yeri, töre- nesil çatışmaları, tarihî konular.

CEVAT FEHMİ BAŞKUT

Gazetecilikten tiyatroya yönelmiştir. Oyunlarının yanı sıra röportajları ve roman denemeleri vardır. Eserlerinin konularını çoğunlukla günlük hayattan, gazetelere yansıyan haberlerden almıştır. Mekânın kişilikler ve davranışlar üzerindeki etkisine önem vermiştir. Eserlerini genellikle iyi-kötü, köylü-şehirli, memur-amir gibi çatışmalar etrafında şekillendirmiştir. *Büyük Şehir, Koca Bebek, Paydos, Soygun, Hacıyatmaz, Göç, Ayarsızlar, Buzlar Çözülmeden* yazarın oyunlarıdır.

TURGUT ÖZAKMAN

Tiyatro, senaryo, roman, inceleme türlerinde eserler kaleme almıştır. "Şu Çılgın Türkler" romanıyla pek çok okuyucuya ulaşmıştır. Eserlerinde tarihî konuları, kuşak çatışmalarını, aile ilişkilerini işlemiştir. Hem geleneksel tiyatronun hem de Batı tiyatrosunun özelliklerinden yararlanmıştır. İlk oyunu "Pembe Evin Kaderi"dir. *Töre, Ocak, Ah Şu Gençler, Kanaviçe, Fehim Paşa Konağı, Resimli Osmanlı Tarihi, Ak Masal Kara Masal* yazarın oyunlarıdır.

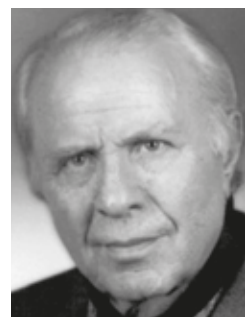
GÜNGÖR DİLMEN

Oyunlarının konularını tarih ve mitolojiden alır. Eserleri; sağlam tekniği, şiirsel dili ve evrenselliği ile dikkat çeker. "Canlı Maymun Lokantası" adlı eseriyle Türk edebiyatında absürt tiyatronun ilk örneğini vermiştir. Sadece tiyatro alanında çalışan yazarlardandır.

"Canlı Maymun Lokantası"nda Batı'nın "gelişmişlik-gelişmemişlik" kavramları ile Doğu'nun "madde ve duygu" kavramlarını karşı karşıya getirmiştir. Öne çıkan oyunlarından "Midas Üçlemesi"nde mitolojiden yararlanmıştır. "Midas'ın Kulakları, Midas'ın Altınları, Midas'ın Kördüğümü" adlı eserler, "Midas Üçlemesi"ni oluşturur.

ORHAN ASENA

Türk tiyatrosunun Shakespeare'i olarak anılmaktadır. Edebî hayatına şiirle başlamış, tiyatroya yönelmiş, sanat hayatının son dönemlerinde ise çocuk oyunlarına yoğunlaşmıştır. "Tiyatro bence tarihin sustuğu yerde başlar." diyen yazar, tarihî konuları işlemiştir. Tarihî konuları, iktidar arzusu ve mücadelesi çerçevesinde ele almıştır. Tarihî konular dışında birey-toplum çatışmasını, kadınların hayatlarını, toplumsal baskılar karşısındaki tavrıyla bireyi konu edinmiştir. Mitolojiden yararlanmıştır. Tek perdelik oyunlarda daha başarılı olduğu kabul edilir. *Tanrılar ve İnsanlar (Gılgameş), Hürrem Sultan, Tohum ve Toprak, El Kapısı Kocaoğlan, Fadik Kız, Atçalı Kel Mehmet* yazarın oyunlarıdır.

HALDUN TANER

Modern tiyatronun önde gelen yazarlarından biridir. Geleneksel tiyatronun özellikleriyle Batı tiyatrosunun tekniklerini başarıyla birleştirmiştir. Güncel olayları eleştirel bir üslupla işlemiştir. Bireyin ve toplumun aksayan yönlerini eserlerine yansıtmıştır. Kabare tiyatrosunun kuruluşuna öncülük ederek "Deve-kuşu Kabare Tiyatrosu"nun kurulmasında görev almıştır. "Keşanlı Ali Destanı" adlı eseriyle Türk edebiyatında epik tiyatronun ilk örneğini vermiştir. Oyunlarında kahramanlarını bulundukları çevrenin ağız özelliklerine uygun konuşturmuştur. Modernist hikâye türünün temsilcileri arasında yer almıştır. *Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım, Fazilet Eczanesi, Sersem Kocanın Kurnaz Karısı, Huzur Çıkmazı, Dışardakiler, Günün Adamı, Ay Işığında Şamata* yazarın oyunlarıdır.

SORULAR

Soru 1:
Oyunlarıyla tiyatro edebiyatımıza önemli katkıda bulunan yazarlarımızdandır. "Pembe Evin Kaderi" ve "Kanaviçe" adlı oyunlarında kuşaklar arasındaki kopuşu, yabancılaşmayı ele almıştır. "Duvarların Ötesinde" adlı oyununda, toplumun suçlu insanları bir kenara itişini eleştirerek onlara daha uygarca davranmak gerektiğini savunmuştur. "Ah Şu Gençler", "Töre", "Sarıpınar 1914" diğer oyunlarından birkaçıdır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Refik Erduran
B) Turgut Özakman
C) Haldun Taner
D) Cevat Fehmi Başkut
E) Orhan Asena

Cevap: B

SORU 2:
Cumhuriyet Dönemi'nin tanınmış gazetecilerinden ve tiyatro yazarlarındandır. Oyunlarında gazetecilik mesleğinin kendisine kazandırdığı geniş gözlem imkânlarını başarı ile kullandığı; toplumu rahatsız eden, yadırganan meseleleri usta bir gazeteci gözlemciliği ile sahneye aktardığı görülür. İlk oyunu "Büyük Şehir" 1942-1943 sezonunda İstanbul Şehir Tiyatrosunda sahnelenmiş ve büyük ilgi görmüştür. En tanınmış oyunlarından olan "Paydos" ise yurt dışında sahnelenen ilk Türk piyesi olma özelliğine sahiptir.

Bu parçada sözü edilen tiyatro yazarımız aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sabahattin Kudret Aksal
B) Cevat Fehmi Başkut
C) Vedat Nedim Tör
D) A. Turan Oflazoğlu
E) Recep Bilginer

Cevap: B

SORU 3:
Cumhuriyet Dönemi yazarlarındandır. Edebiyata şiirle başlayan sanatçı, "Masal" ve "Kıt Kanaat" adlı iki şiir kitabı çıkarmış; sonra tamamen tiyatroya yönelmiştir. Tiyatrolarında yerel, ulusal, evrensel olay ve sorunları gözler önüne sermiştir. Eserlerinde "güç" kavramı üzerinde duran yazar, konu olarak özellikle bireyler arasında dar çevrede geçen hâkimiyet kurma gayretini işlemiştir. Tanrılar ve İnsanlar (Gılgamış), Tohum ve Toprak, Ya Devlet Başa Ya Kuzgun Leşe tiyatro eserlerinden birkaçıdır.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Orhan Asena
B) Turgut Özakman
C) Necati Cumalı
D) Refik Erduran
E) Güngör Dilmen

Cevap: A

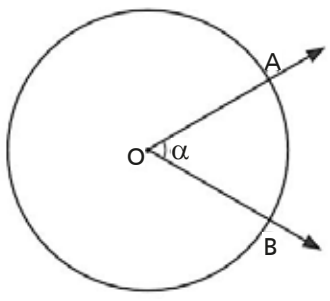
MATEMATİK Sınıf-11

KONU ÇEMBERDE AÇI

MERKEZ AÇI

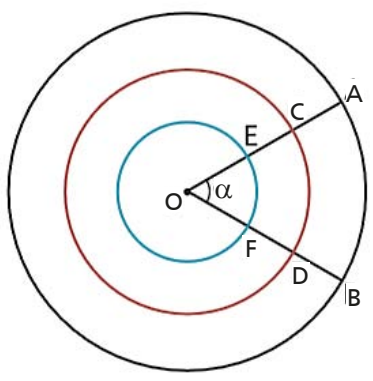
Köşesi çemberin merkezinde olan açıya çemberin bir **merkez açısı** denir.

➢ Bir çemberde bir merkez açının ölçüsü bu merkez açının gördüğü yayın ölçüsüne eşittir.

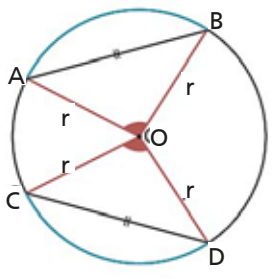
Şekilde ölçüsü α derece olan **AOB** açısı bir merkez açıdır.

AB yayı, **AOB** açısının gördüğü yaydır.

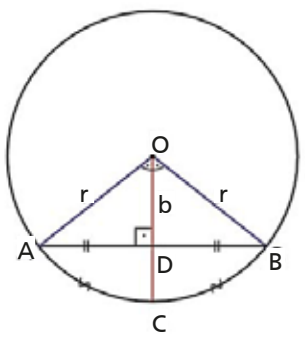

Merkezleri O olan üç çemberin merkez açılarının ölçüsü α derece olsun. α görmüş olduğu yay ölçülerine eşittir.

Buna göre dıştaki çember için, $\alpha = m(\widehat{AB})$ ortadaki çember için $\alpha = m(\widehat{CD})$ ve içteki çember için $\alpha = m(\widehat{EF})$ olur.

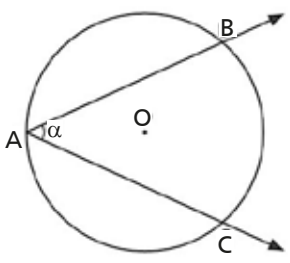
➢ Çemberde eş kirişlerin belirlediği yaylar eştir.

➢ Bir çemberin merkezinden kirişe indirilen dikme bu kirişin gördüğü yayı ortalar.

ÇEVRE AÇI

Köşesi çemberin üzerinde olan ve kenarları çemberi kesen açıya çemberin bir **çevre açısı** denir.

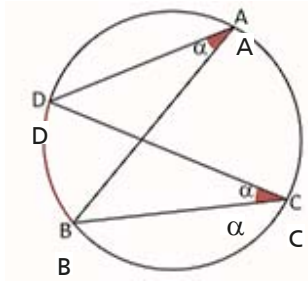
➢ Şekilde ölçüsü α derece olan BAC açısı çevre açıdır.

➢ BC yayı BAC açısının gördüğü yaydır.

➢ Bir çemberde çevre açının ölçüsü, bu açının gördüğü yayın ölçüsünün yarısına eşittir.

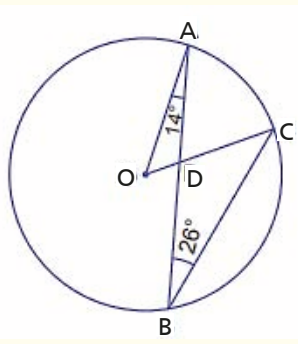
➢ Bir çemberde çevre açının ölçüsü aynı yayı gören merkez açının ölçüsünün yarısına eşittir.

SONUÇ: Aynı yayı gören çevre açıların ölçüleri eşittir.

Verilen şekilde $m(\hat{DAB}) = m(\hat{DCB})$ olur.

SORULAR

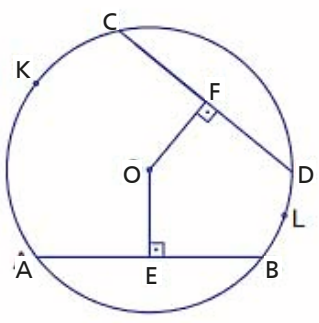

SORU 1:
$[AB] \cap [OC] = \{D\}$,
$m(\widehat{OAB}) = 14°$,
$m(\widehat{ABC}) = 26°$ dir.

Buna göre O merkezli çemberde $m(\widehat{ADC})$ kaç derecedir?

A) 70 B) 66 C) 62 D) 58 E) 42

Cevap B

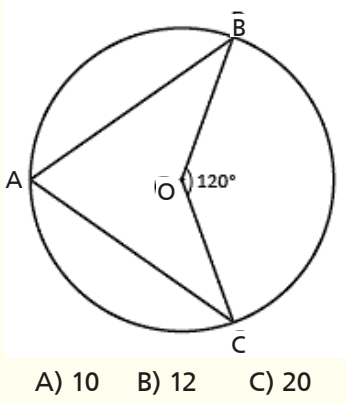

SORU 2:
O merkezli çemberde $[OE] \perp [AB]$, $[OF] \perp [CD]$, $m(\widehat{EOF}) = 130°$ $m(BLD) = 70°$ tir.

Buna göre $m(\widehat{AKC})$ kaç derecedir?

A) 210 B) 180 C) 170 D) 160 E) 150

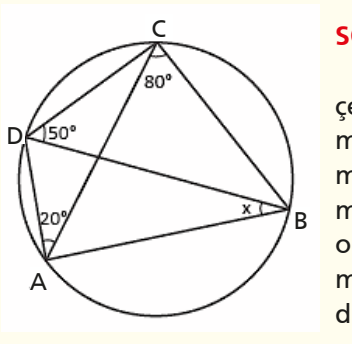
Cevap C

SORU 3:
Şekildeki çemberde $m(\widehat{BOC}) = 120°$, $m(\widehat{ABO}) = 3x+10$ ve $m(\widehat{ABO}) = 2x+30$ olduğuna göre $m(\widehat{ABO})$ kaç dercedir?

A) 10 B) 12 C) 20 D) 22 E) 30

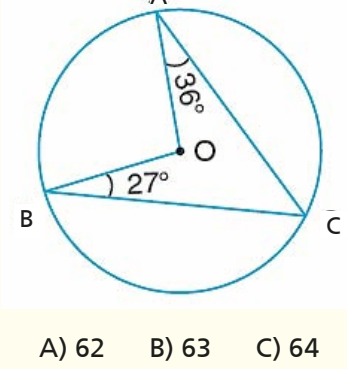
Cevap D

SORU 4:
Şekildeki çemberde $m(\widehat{ACB}) = 80°$, $m(\widehat{CDB}) = 50°$, $m(\widehat{DAC}) = 20°$, olduğuna göre $m(\widehat{ABD}) = x$ kaç derecedir?

A) 30 B) 50 C) 60 D) 70 E) 75

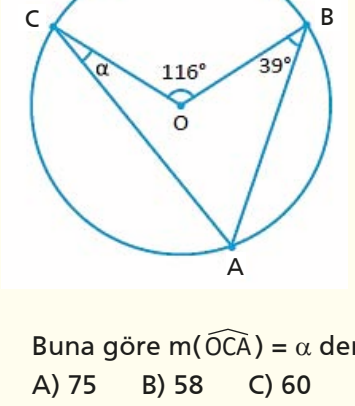
Cevap A

SORU 5:
A, B ve C noktaları yukarıdaki O merkezli çemberin üzerindedir. $m(\widehat{OAC}) = 36°$, $m(\widehat{OBC}) = 27°$, olduğuna göre $m(\widehat{ACB})$ kaç derecedir?

A) 62 B) 63 C) 64 D) 65 E) 67

Cevap B

SORU 6:
Şekildeki O merkezli çemberde [AB] ve [AC] birer kiriş olmak üzere $m(\widehat{COB}) = 116°$, $m(\widehat{ABO}) = 39°$, dir.

Buna göre $m(\widehat{OCA}) = \alpha$ derecedir?

A) 75 B) 58 C) 60 D) 39 E) 19

Cevap E